

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002840

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-07-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гаркуша Марія Володимирівна

2. Mariia V. Harkusha

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5709-4616

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 30-08-2025

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10188

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Виконавська поетика вокального циклу українських композиторів останньої третини XX – початку XXI століть: концертмейстерська складова
2. Performance poetics of the vocal cycle of Ukrainian composers of the last third of the 20th century: the concertmaster component

Реферат:

1. Дисертацію присвячено обґрунтуванню поетики вокального циклу українських композиторів останньої третини XX століття в аспекті інтерпретації піаніста-концертмейстера. Питання виконавської інтерпретації сучасної української вокальної музики дедалі більше привертають увагу дослідників, що обумовлено як змінами у форматах мистецької практики, так і різноманітням художньої комунікації, рухливістю слухачького сприйняття. Сучасна вокальна музика, насичена безліччю індивідуальних жанрово-стильових рішень, строкатістю поетичних джерел, висуває специфічні вимоги до піаніста-концертмейстера та додає нових функцій його діяльності. Незважаючи на існуючі дослідження української камерної вокальної музики (О. Баланко, А. Полканова, О. Котелевець та ін.), цілісне жанрово-стильове бачення вокального циклу новітнього

періоду в аспекті концертмейстерської інтерпретації залишається не сформованим, що стримує розвиток виконавської практики. Малодослідженим також лишається міждисциплінарний вимір концертмейстерської діяльності в умовах актуального музичного процесу. Отже, актуальність теми зумовили такі чинники, як: 1) відсутність ґрунтового дослідження поетики вокального циклу сучасних українських композиторів в аспекті інтерпретаційної діяльності піаніста-концертмейстера; 2) необхідність визначення нових функцій концертмейстерської діяльності в умовах динамічного розвитку художньої комунікації; 3) актуалізація творчості українських композиторів на тлі сучасних соціокультурних змін та підвищеного суспільного інтересу до національного мистецтва. Мета дослідження – виявити основні параметри виконавської поетики вокального циклу українських композиторів останньої третини ХХ – початку ХХІ століття в аспекті концертмейстерської інтерпретації. Об'єкт дослідження – виконавське мистецтво в контексті камерно-вокального циклу української музики останньої третини ХХ – початку ХХІ століття. Предмет – виконавська поетика вокального циклу українських композиторів зазначеного періоду в аспекті концертмейстерської інтерпретації. Матеріалом дослідження слугують вокальні цикли В. Губаренка, Л. Дичко, І. Карабиця, Ю. Іщенко, М. Скорика, В. Польової, В. Скуратовського, О. Яковчука. Методи дослідження. Концепція дослідження спирається на взаємодію методів сучасної музикознавчої науки (системно-структурного, жанрово-стильового, аналітико-синтетичного) з домінуванням тих, що розкривають специфіку виконавської поетики піаніста-концертмейстера у роботі з вокальним репертуаром (інтерпретаційний, емпіричний, герменевтичний). Наукова новизна отриманих результатів. В музикології вперше: п розглянуто діяльність концертмейстера з позицій постнекласичного нелінійного мислення, взаємодії специфічних та неспецифічних складових музичного мислення; п визначено сукупність креативних і виконавських якостей сучасного піаніста-концертмейстера, що формують його «креативний комплекс»; п розкрито специфіку музичного мислення концертмейстера як взаємодію вербальних і невербальних, діалогічних і монологічних, музичних і позамузичних компонентів; п уточнено: визначення поетики вокального циклу в міждисциплінарному контексті та моделі діяльності концертмейстера; п уведено в науковий обіг поняття: «композиторська топономіка», «виконавська поетика концертмейстера», «креативний комплекс» для багаторівневої характеристик діяльнісного потенціалу сучасного піаніста-концертмейстера; п опрацьовано методику концертмейстерського аналізу сучасного вокального циклу в аспекті виконавської топономіки, констант виконавської поетики, різних типів художнього перекладу як частини художньої інтерпретації; п виконано інтерпретаційний аналіз вокальних циклів Л. Дичко, Б. Фільц, В. Польової, І. Карабиця, В. Губаренка, О. Яковчука, В. Скуратовського, Ю. Іщенко, в контексті виконавської поетики концертмейстера, що раніше не досліджувалося у цьому аспекті.

2. The dissertation is devoted to the substantiation of the poetics of the vocal cycle of Ukrainian composers of the last third of the 20th century in the aspect of the interpretation of the pianist-concertmaster. The issues of performance interpretation of modern Ukrainian vocal music actively attract the attention of researchers, which is due to the needs and formats of the modern artistic space, the diversity of artistic communication, and the mobility of perception of the modern individual. Modern vocal music, saturated with a multitude of individual genre and style solutions, a variety of poetic sources, makes certain demands on the pianist-concertmaster and adds new functions to his activity. Despite the existing studies of Ukrainian chamber vocal music (O. Balanko, A. Polkanova, O. Kotelevets and articles on individual authorial styles), the lack of a genre and style panorama of the modern Ukrainian vocal cycle in the aspect of concertmaster interpretations slows down the performance practice and the listener's path to this bright layer of Ukrainian culture. The interdisciplinary context of the activity of the concertmaster in the context of modern musical practice is also insufficiently studied. The purpose of the study is to identify the main parameters of the performance poetics of the vocal cycle by Ukrainian composers of the last third of the 20th – early 21st century in the context of concertmaster interpretation. The object of the research is the performing art within the framework of the chamber vocal cycle in Ukrainian music of the last third of the 20th – early 21st century. The subject is the performance poetics of the vocal cycle by Ukrainian composers of the specified period, considered through the prism of concertmaster interpretation. The research material consists of vocal cycles by V. Hubarenko, L. Dychko, I. Karabyts, Yu. Ishchenko, M. Skoryk, V. Poliova, V. Skuratovskyi, and O.

Yakovchuk. Scientific novelty of the obtained results. The study is the first to: - the activity of the concertmaster is examined from the perspective of postnonclassical nonlinear thinking and the interaction of specific and nonspecific components of musical thinking; - a set of creative and performing qualities of the contemporary pianist-concertmaster that constitute their "creative complex" is identified; - the specificity of the concertmaster's musical thinking is revealed as an interaction of verbal and non-verbal, dialogic and monologic, musical and extra-musical components; - the definition of the poetics of the vocal cycle in an interdisciplinary context and the model of the concertmaster's activity are clarified; - the terms "composer's toponomy", "performance poetics of the concertmaster", and "creative complex" are introduced into academic circulation for a multi-level characterization of the activity potential of the contemporary pianist-concertmaster; a methodology of concertmaster analysis of the modern vocal cycle is developed, focusing on performance toponomy, constants of performance poetics, and various types of artistic translation as part of artistic interpretation; - an interpretative analysis of vocal cycles by L. Dychko, B. Filts, V. Poliova, I. Karabyts, V. Hubarenko, O. Yakovchuk, V. Skuratovskyi, and Yu. Ishchenko is carried out in the context of concertmaster performance poetics – an aspect that has not been previously studied.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Гаркуша, М. (2024). Нелінійність художнього мислення піаніста концертмейстера у контексті поетики вокального циклу (на прикладі «Осінніх сонетів» В. Губаренка). Проблеми взаємодії мистецтв, педагогіки та теорії і практики освіти. Збірник наукових статей Харківського національного університету мистецтв імені І.П.Котляревського, 72. С. 199 – 213.
- Гаркуша, М. (2024). Виконавська поетика вокального циклу Володимира Скуратовського «Пам'ять про сонце». Музикознавча думка Дніпропетровщини. Збірник наукових статей Дніпровської академії музики, 26. С. 28–39.
- Гаркуша, М. (2024). Концертмейстерський вимір сучасного українського вокального циклу: закономірності перекладацької герменевтики. Актуальні питання гуманітарних наук. Збірник наукових статей Дрогобицького національного педагогічного університету, 77. С. 109 – 115.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лозенко Катерина Олександрівна

2. Kateryna Lozenko

Кваліфікація: к. мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0353-2454

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кравченко Анастасія Ігорівна
2. Anastasiia Kravchenko

Кваліфікація: д. мист., доцент, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-6706-7937

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв

Код за ЄДРПОУ: 02214142

Місцезнаходження: вул. Лаврська 9, корп.15, Київ, 01015, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гіголаєва-Юрченко Вікторія Олександрівна
2. Viktoriya Gigolayeva-Yurchenko

Кваліфікація: к.мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8137-487X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Оболенська Марія Михайлівна

2. Mariia Obolenska

Кваліфікація: к. мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4044-9633

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Підпорінова Катерина Вікторівна

2. Kateryna Pidporinova

Кваліфікація: к.мист., доц., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2217-9286

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Ніколаєвська Юлія Вікторівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Ніколаєвська Юлія Вікторівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна